

DECIZIA COMISIEI

din 7 martie 2007

privind ajutorul de stat C 41/2004 (ex N 221/2004) Portugalia Ajutor pentru investiții în favoarea ORFAMA, Organização Fabril de Malhas S.A.

[notificată cu numărul C(2007) 638]

(Numai textul în limba portugheză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2007/494/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI

Beneficiarul

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate mai sus ⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

- (5) ORFAMA este un producător de confecții-tricotaje situat în Braga, o regiune care face obiectul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE. A fost înființată în 1970. Are 655 de angajați și o cifră anuală de afaceri de aproximativ 25 milioane EUR. Deține 45 % dintr-un alt producător de articole de îmbrăcăminte, „Marrantex”. Întreprinderea își comercializează cea mai mare parte dintre produse în Uniunea Europeană (50 %), Statele Unite și Canada (38 %) și Japonia (5 %) ⁽³⁾.

Proiectul

întrucât:

I. PROCEDURĂ

- (1) Prin scrisoarea din 5 mai 2004 (a cărei primire a fost înregistrată la 19 mai), Portugalia a notificat Comisiei intenția sa de a oferi ajutor de stat în favoarea Organização Fabril de Malhas S.A. (denumită în continuare „ORFAMA”) pentru a contribui la finanțarea unei investiții făcute de aceasta în Polonia. Comisia a solicitat informații suplimentare prin scrisoarea din 15 iulie 2004, la care Portugalia a răspuns prin scrisoarea din 30 septembrie 2004 (a cărei primire a fost înregistrată la 5 octombrie).
- (2) Prin scrisoarea din 6 decembrie 2004, Comisia a informat Portugalia că a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE cu privire la ajutor.
- (3) Prin scrisoarea din 4 februarie 2005 (a cărei primire a fost înregistrată la 9 februarie), autoritățile portugheze și-au prezentat observațiile în contextul procedurii menționate anterior.
- (4) Decizia Comisiei de inițiere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile. Nu au existat observații de la părți terțe.

- (6) Proiectul constă în achiziționarea a două întreprinderi de textile, Archimode SP și Wartatex SP, situate în Lodz, Polonia. Ambele întreprinderi sunt implicate în producția de îmbrăcăminte.
- (7) ORFAMA a început colaborarea cu întreprinderile poloneze în 1995, în baza unui aranjament de subcontractare prin care întreprinderile în cauză generau aproximativ 30 % din cifra de afaceri a ORFAMA. ORFAMA a decis ulterior să își consolideze prezența în Polonia și pe piețele est-europene prin achiziționarea celor două întreprinderi poloneze.
- (8) Autoritățile portugheze au luat notă că ORFAMA își va menține capacitatea actuală în Portugalia, fără relocarea activităților în Polonia. Obiectivul proiectului îl constituie creșterea volumului de producție, eliberarea de capacitate în Portugalia pentru fabricarea de produse cu valoare adăugată mai mare și obținerea accesului la piețele germană și est-europeană.
- (9) Autoritățile portugheze au considerat că proiectul va contribui la consolidarea competitivității industriei textile din Uniunea Europeană, dat fiind faptul că atât ORFAMA, cât și întreprinderile poloneze întâmpină o concurență acerbă din partea țărilor asiatice, în special China. Proiectul a fost realizat în decembrie 1999.

⁽¹⁾ JO C 14, 20.1.2005, p. 2.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽³⁾ Toate cifrele sunt furnizate în notificare.

Ajutorul

- (10) Investiția pentru achiziționarea ambelor întreprinderi s-a ridicat la 9 217 516 EUR (8 900 205 EUR pentru Archimode și 317 311 EUR pentru Wartatex). ORFAMA a finanțat 97 % din investiție prin împrumuturi bancare, iar restul, din capital propriu.
- (11) Portugalia intenționează să acorde întreprinderii ORFAMA un credit fiscal de 921 752 EUR, corespunzând la 10 % din costurile de investiții eligibile totale pentru proiectul menționat.
- (12) Măsura a fost notificată în baza unui sistem portughez pentru promovarea modernizării și internaționalizării agenților economici ⁽⁴⁾. Sistemul prevede notificarea individuală a ajutorului pentru întreprinderile mari.
- (13) Autoritățile portugheze au explicat că cererea de ajutor a fost înaintată la 31 martie 2000. Proiectul a fost realizat chiar înaintea acestei date din motive strategice, pe baza presupunerii că acesta va fi eligibil pentru ajutor în baza legislației portugheze aplicabile. Întârzierile internaționale au făcut ca autoritățile portugheze să notifice ajutorul abia în ianuarie 2004.

III. MOTIVE PENTRU ÎNȚIEREA PROCEDURII

- (14) În decizia sa de inițiere a procedurii cu privire la cazul de față, Comisia a afirmat că va examina măsura în lumina derogării în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, pentru a stabili dacă se poate considera că ajutorul facilitează dezvoltarea unei anumite activități economice fără a afecta negativ condițiile comerciale într-o măsură contrară interesului comun.
- (15) Comisia a afirmat, de asemenea, că va examina măsura pe baza criteriilor utilizate în mod obișnuit pentru evaluarea ajutorului în favoarea întreprinderilor mari pentru proiecte de investiții străine directe (ISD), dată fiind asemănarea dintre cazul de față și cazurile de ajutor pentru investiții în afara Uniunii Europene. Măsura a fost notificată în baza unui sistem portughez

pentru promovarea internaționalizării companiilor portugheze. Trebuie notat că Polonia nu era încă membră a Uniunii Europene în momentul în care s-a executat proiectul și s-a depus solicitarea de ajutor. Investiția se clasifică astfel ca investiție străină directă în baza sistemului portughez de ajutor aplicabil.

- (16) În astfel de cazuri, Comisia cântărește de obicei beneficiile măsurii, în sensul contribuției acesteia la competitivitatea internațională a industriei UE în cauză, față de posibilele efecte negative în cadrul Comunității, cum ar fi riscurile de relocalizare și orice impact negativ asupra ocupării forței de muncă. Comisia ia de asemenea în considerare necesitatea ajutorului, ținând cont de riscurile asociate cu proiectul în țara în cauză, precum și de deficiențele întreprinderii, cum ar fi cele întâmpinate de IMM-uri. Încă un criteriu se referă la un posibil impact regional pozitiv. În cele din urmă, Comisia exclude orice ajutor pentru activități legate de export.
- (17) În acest context, Comisia a luat notă că, deoarece investiția avea loc într-un stat membru al Uniunii Europene, era probabil ca impactul ajutorului asupra pieței comunitare să fie mai mare decât în cazul ajutorului pentru un proiect dintr-o țară terță.
- (18) Comisia s-a întrebat, de asemenea, care va fi impactul asupra ocupării forței de muncă și a altor factori pentru regiunile în cauză, dar, mai ales, pentru industriile implicate din ambele state membre, precum și dacă același proiect va primi ajutor din partea Poloniei.
- (19) Era de asemenea îndoielnic dacă ajutorul era necesar și/sau oferea un stimulente solicitantului pentru realizarea de către acesta a investiției, din moment ce proiectul fusese finalizat încă înainte ca ORFAMA să solicite ajutor de stat. În final, Comisia s-a întrebat dacă proiectul poate fi clasificat drept „investiție inițială” în sensul orientărilor Comisiei privind ajutorul regional național ⁽⁵⁾. Aceasta a solicitat Portugaliei să prezinte observații și să furnizeze orice informații care ar putea contribui la evaluarea cazului.

⁽⁴⁾ N 96/99 (JO C 375, 24.12.1999, p. 4).

⁽⁵⁾ A se vedea punctul 4.4 din Orientările privind ajutorul regional național (JO C 74, 10.3.1998, p. 9). Conform orientărilor, investiția inițială este investiția în capital fix în legătură cu crearea unei noi unități, extinderea unei unități existente sau demararea unei activități care implică o schimbare fundamentală în produsul sau procesul de fabricație al unei unități existente (prin raționalizare, diversificare sau modernizare). Investiția inițială este definită prin referire la o serie de articole de cheltuieli (teren, clădiri și echipamente/mașini, active fixe necorporale și/sau costuri salariale).

IV. OBSERVAȚII PREZENTATE DE AUTORITĂȚILE PORTUGHEZE

- (20) Autoritățile portugheze au notat că, deși investiția a avut loc în cadrul Uniunii Europene, ea a contribuit la consolidarea legăturilor economice cu piețele est-europene. Acestea au declarat că ORFAMA, Archimode și Wartatex erau situate în regiuni asistate, cu rate ridicate ale șomajului. Industria textilă generează 331 000 de locuri de muncă în Polonia și 95 446 de locuri de muncă în Portugalia. Ratele ocupării forței de muncă în domeniu au scăzut cu 15 puncte procentuale între 2000 și 2003 în Portugalia. Autoritățile portugheze au considerat că, în acest context, investiția întreprinderii ORFAMA a contribuit la menținerea ocupării forței de muncă atât în țara-sursă, cât și în țara-gazdă și că va avea un impact pozitiv asupra regiunilor în cauză.
- (21) Autoritățile portugheze au considerat că necesitatea ajutorului este justificată de faptul că acesta a fost primul proiect de investiții străine directe al întreprinderii ORFAMA. Proiectul necesita un efort financiar semnificativ de 9 217 516 EUR, din care 8 978 362 EUR au fost finanțati prin împrumuturi bancare, iar restul, din capitalul propriu al întreprinderii. Ajutorul urma să compenseze ORFAMA pentru o parte din efortul acesteia.
- (22) Proiectul vizează, de asemenea, modernizarea tehnologiilor de producție și informație din întreprinderile poloneze în vederea creșterii productivității și îmbunătățirii calității produselor și a eficienței energetice. ORFAMA intenționează înlocuirea echipamentului industrial. În opinia autorităților portugheze, proiectul contribuie astfel la facilitarea dezvoltării unei activități economice în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.
- (23) În final, autoritățile portugheze au susținut că ajutorul nu va avea un impact negativ asupra comerțului intracomunitar. Investiția în cauză consolidează pur și simplu o relație comercială preexistentă dintr-o situație de subcontractare în una de proprietate. În susținerea acestui argument, autoritățile portugheze au furnizat statistici arătând că între 1999 (când a avut loc investiția) și 2003 vânzările întreprinderii ORFAMA în Polonia au rămas constante. În aceeași perioadă, vânzările totale ale întreprinderii ORFAMA în UE au înregistrat chiar o scădere.
- (24) În mod similar, exporturile proprii ale Poloniei de produse în cauză către UE au scăzut și ele în această perioadă.
- (25) Nu au existat observații de la părți terțe.

V. EVALUAREA**Prezența ajutorului în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE**

- (26) Conform articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, „orice ajutor acordat de un stat membru sau din resurse ale statului, indiferent de forma acestuia, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri va fi incompatibil cu piața comună, în măsura în care afectează comerțul dintre statele membre”.
- (27) În decizia sa din 6 decembrie 2004, Comisia a conchis că ajutorul se încadrează în sfera de aplicare a articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE din următoarele motive: prin ajutarea întreprinderii ORFAMA să realizeze o investiție în Polonia, măsura notificată favorizează o anumită întreprindere sau producția anumitor bunuri; industria în cauză (textilă) face obiectul unui comerț substanțial în Uniunea Europeană, ajutorul putând astfel denatura concurența în cadrul acesteia; ajutorul este finanțat din resurse ale statului. Aceste concluzii nu au fost contestate de autoritățile portugheze și sunt confirmate prin prezenta.
- Compatibilitatea ajutorului cu Tratatul CE**
- (28) Comisia a indicat faptul că va evalua compatibilitatea ajutorului cu Tratatul CE în lumina derogării în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat, care autorizează ajutorul menit „a facilita dezvoltarea anumitor activități economice” în cazurile în care un astfel de ajutor nu afectează în mod negativ condițiile comerciale într-o măsură contrară interesului comun. Comisia trebuie prin urmare să analizeze dacă ajutorul va contribui la dezvoltarea confecțiilor-tricotaje și a producției de articole de îmbrăcăminte și/sau a altor activități economice din Uniunea Europeană fără a afecta negativ condițiile comerciale dintre statele membre.
- (29) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia nota, de asemenea, că va lua în considerare anumite criterii pe care le-a aplicat în cazuri anterioare de ajutor în favoarea unor întreprinderi mari pentru proiecte de investiții străine directe în afară (a se vedea considerentul 16), în vederea punerii în balanță a beneficiilor măsurii în sensul contribuției la competitivitatea internațională a industriei UE în cauză (de exemplu, dacă ajutorul este necesar prin referire la riscurile asociate cu proiectul în țara unde are loc investiția) și a posibilelor sale efecte negative pe piața UE.

Necesitatea ajutorului

- (30) Ca principiu general al legislației privind ajutorul de stat, pentru ca ajutorul să fie compatibil cu piața comună, trebuie să se demonstreze că ajutorul generează o activitate suplimentară a beneficiarului, care nu ar fi realizată fără respectivul ajutor. În caz contrar, ajutorul ar produce doar o denaturare, fără a avea niciun contraefect pozitiv.
- (31) Comisia s-a îndoit chiar în decizia de inițiere a procedurii de necesitatea ajutorului pentru ca ORFAMA să realizeze investiția.
- (32) Conform informațiilor disponibile, ORFAMA este un producător bine poziționat pe piața UE, care produce pentru mărci bine-cunoscute, precum și sub marcă proprie. Autoritățile portugheze au argumentat că acesta era primul proiect de investiții străine directe al ORFAMA și că proiectul implica riscuri care țineau de aspecte structurale și ciclice ale pieței poloneze (și anume faptul că Polonia se afla în proces de negociere a aderării la Uniunea Europeană) și de condițiile inerente factorilor structurali ai promotorului și ai țării de origine. Cu toate acestea, autoritățile nu au specificat forma exactă pe care o luau aceste riscuri.
- (33) Autoritățile portugheze au considerat că necesitatea ajutorului este justificată de faptul că acesta reprezenta primul proiect de investiții străine directe al ORFAMA. Comisia notează însă în prezenta că relațiile de afaceri ale întreprinderii ORFAMA cu Archimode și Wartatex au debutat în anii 1990, când ORFAMA a început să producă articole de îmbrăcăminte în cadrul unor aranjamente de subcontractare cu întreprinderile în cauză. În 1995, cele două întreprinderi poloneze generau deja aproximativ 30 % din cifra de afaceri a ORFAMA. Prin urmare, ORFAMA era deja familiarizată cu funcționarea acestor întreprinderi înainte de realizarea proiectului, având astfel experiența atât a pieței poloneze, cât și a celei internaționale. În fapt, obiectivul beneficiarului de extindere a producției și dobândire a accesului la piața poloneză și la cea internațională era deja realizat parțial chiar și înaintea achiziționării întreprinderilor în cauză sau a cererii de ajutor. Portugalia însăși a părut să confirme această evaluare atunci când a declarat în notificare că decizia întreprinderii ORFAMA de a investi în Polonia era determinată parțial de cunoștințele pe care beneficiarul le avea deja despre piața poloneză și despre întreprinderile pe care le-a achiziționat, fiind astfel limitate riscurile asociate investiției. Prin urmare, Comisia consideră că investiția în chestiune a reprezentat

în esență o operațiune financiară pentru achiziționarea întreprinderilor poloneze în cauză în contextul unei relații comerciale existente, mai degrabă decât o primă investiție străină de fond ⁽⁶⁾.

- (34) Comisia subliniază, de asemenea, că ORFAMA a solicitat ajutor de stat doar după ce proiectul fusese finalizat, nerespectând astfel „efectul stimulat” cerut în mod normal de normele comunitare privind ajutorul regional național ⁽⁷⁾. Aceasta notează, de asemenea, că ORFAMA a fost aparent capabilă să finanțeze investiția din resurse proprii și prin recurgerea la împrumuturi comerciale obținute chiar și înainte de a solicita ajutorul.
- (35) În consecință, Comisia conchide că Portugalia nu a reușit să demonstreze că ajutorul propus este necesar pentru compensarea unor riscuri specifice asociate proiectului.

Impactul ajutorului asupra pieței comunitare

- (36) Comisia a susținut în cazuri anterioare că ajutorul pentru investiții străine directe este preconizat a consolida poziția financiară și strategică de ansamblu a beneficiarului, afectând astfel poziția relativă a acestuia față de concurenții de pe piața UE ⁽⁸⁾.
- (37) Portugalia a argumentat în această privință că obiectivul investiției este de a permite întreprinderii ORFAMA să își extindă producția, care a atins limitele de capacitate în Portugalia, și de a crește productivitatea profitând de costurile mai scăzute și de forța de muncă în general mai calificată și mai tânără din Polonia. Cu toate acestea, potrivit autorităților portugheze, proiectul va contribui, de asemenea, la consolidarea industriei europene în cauză prin creșterea ofertei de produse de origine UE și prin promovarea mărcilor UE în fața competiției în creștere din partea importurilor. Pentru Portugalia, acordarea de ajutor unor întreprinderi precum ORFAMA (și, indirect, Archimode și Wartatex) este esențială pentru asigurarea faptului că industria textilă UE rămâne competitivă pe piețele UE și internaționale.

⁽⁶⁾ Un concept similar celui aplicat la punctul 4.4 din Orientările privind ajutorul regional național, care se referă la „investiția inițială”; a se vedea nota de subsol 5.

⁽⁷⁾ A se vedea punctul 4.2 din Orientările privind ajutorul regional național, care prevede ca cererea de ajutor să fie înaintată anterior începerii activității la proiect, pentru a se asigura existența efectului stimulat necesar; a se vedea nota de subsol 5.

⁽⁸⁾ A se vedea Decizia 1999/365/CE a Comisiei în cauza C 77/97 (Austrian Lift GmbH – Doppelpmayr) (JO L 142, 5.6.1999, p. 32).

- (38) Comisia notează, cu toate acestea, că actuala investiție este localizată într-o țară (Polonia) care este acum membru al UE. Ajutorul ar afecta un sector (textile) aflat în prezent sub o presiune considerabilă din cauza liberalizării importurilor în ianuarie 2005. Alte întreprinderi din UE ar putea fi interesate în a se reorganiza pe linii similare cu ORFAMA, iar ajutorul ar conferi astfel întreprinderii ORFAMA un avantaj în comparație cu întreprinderile care nu beneficiază de un astfel de ajutor.
- (39) Portugalia a subliniat, de asemenea, că ajutorul ar aduce beneficii pentru ocuparea forței de muncă atât în regiunile portugheze, cât și în regiunile poloneze în cauză (Braga, respectiv Lodz), care sunt regiuni asistate cu rate ridicate ale șomajului (a se vedea considerentul 20), dar nu a specificat modul în care ajutorul ar putea avea un impact asupra ocupării forței de muncă din aceste regiuni.
- (40) În final, Comisia notează că, chiar dacă investiția realizată de ORFAMA ar fi putut avea un efect pozitiv asupra regiunilor în cauză (ceea ce nu a fost demonstrat), acesta nu poate, în principiu, să fie atribuit ajutorului, deoarece, astfel cum s-a explicat mai sus, ajutorul nu are un efect stimulant în acest caz din moment ce proiectul a fost finalizat înainte ca ORFAMA să solicite ajutorul, iar acesta nu a fost necesar pentru realizarea investiției.
- (41) În evaluarea compatibilității ajutorului, Comisia analizează mai îndeaproape raportul dintre efectele pozitive și negative ale acestuia și stabilește dacă efectele benefice pentru Comunitate cântăresc mai mult decât efectele negative asupra concurenței și comerțului pe piața comunitară. În temeiul celor de mai sus, Comisia nu este convinsă că acordarea de ajutor în favoarea ORFAMA în legătură cu investiția acesteia în Polonia ar contribui la creșterea competitivității industriei europene sau ar avea un impact pozitiv asupra regiunilor UE în cauză. Dimpotrivă, ajutorul ar întări probabil poziția beneficiarului în detrimentul concurenților acestuia care nu primesc ajutor de stat, pe o piață caracterizată de concurență și schimburi comerciale intense. Prin

urmare, Comisia consideră că ajutorul nu are efecte pozitive pentru Comunitate care ar putea cântări mai mult decât impactul său negativ asupra concurenței și comerțului pe piața comunitară.

VI. CONCLUZIE

- (42) În temeiul celor de mai sus, Comisia conchide că autoritățile portugheze nu au reușit să demonstreze că ajutorul este necesar pentru ca ORFAMA să realizeze investiția în cauză. Astfel, ajutorul ar avea doar un efect de denaturare a concurenței pe piața comună, fără a contribui la nicio activitate suplimentară din partea beneficiarului. Pe această bază, ajutorul nu poate fi considerat a facilita dezvoltarea unei activități economice în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, fără a afecta în mod negativ condițiile comerciale într-o măsură contrară interesului comun și, prin urmare, incompatibilă cu piața comună,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Stimulentul fiscal de 921 752 EUR propus de Portugalia în favoarea ORFAMA (Organização Fabril de Malhas S.A.) pentru investiția acesteia din Polonia este incompatibil cu piața comună deoarece nu întrunește criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE și, prin urmare, nu trebuie pus în aplicare.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Portugheze.

Adoptată la Bruxelles, 7 martie 2007.

Pentru Comisie

Neelie KROES

Membru al Comisiei